

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Avaritia. Extat Chrysostomi præclarissima descriptio Homil. 29 in
Matthæum, & homil. 9 in I. ad Corinthios, vbi depngit mulierem quandam,
forma belluina, barbaram, ignem spirantem; tristificam, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

deperditur, pallor vultus obsidet, in maciem liquantur genæ. Hæc cauantur oculi, tabescunt lumina, mens tota de sede conuulsa percellitur.

ταχὺς γὰρ τὴν ἑσφὴν παραπέμπει, & cætera, quæ Latine sic reddunt.

I R A.

Descriptio LVI.

Ambr. l. i.

Quid est enim aliud irasci, quam insanire, quam furere, quam inultionis libidinem ferri, & in alterius doloris crucem efferrati pectoris alienatione debacchari? Hoc ergo Dij magni norunt, percipiuntur, & sentiunt, quod fera, quod bellua, quod mortifera continent venenato in dente natrices; quod lenitatis in homine, quod terreno in animante culpabile est, præstans illa natura, & in perpetua virtutis firmitate consistens, seire asseueratur a volis. Et, quid ergo sequitur necessitati? ut ex eorum luminibus scintilla emicent, flammæ æstuent, anhelum pectus spirituum iaciat ex ore, & ex verbis ardentibus labiorum siccitas inalbescat.

A V A R I T I A.

Extat Chrysostomi præclarissima descriptio Homil. 29. in Matthæum, & homil. 9. in 1. ad Corinthios, ubi depingit mulierem quandam, formâ belluina, barbaram, ignem spirantem, rufficam, nigram, quales Ethnici Poëte depingunt Scyllas, quod fuisse Isidorus Pelusiora hac imagine est prosequutus.

Descriptio LVII.

Τὸν μὲν ἄσωματων ἔρωτα, ἅτε δριμύνη δυνάμις, ταχέως ἢ σθενέως δρόνδιόν τε τοῦ ζώου γράφοι σὺν λαμπρόσσι, καὶ πλεῖστοι γράφουσι, ὅτι ποτὲ μὴ ὑπεκκάζει τὰ πάθη καπιζῶν, ποτὲ δὲ ἀκρόν ἀφιπτάται. Τὸν δὲ ἄσωματων οὐδεὶς οὐτε πλάσσει, οὐτε γράφει ἐτόλμησε, τάχα μὲν ἔπειθ' ἢ οὐδ' ἔρωτος ἐστίν, ἀλλὰ μανία ἀνήκεσθαι. τάχα ἢ ἔπειθ' ἢ οὐτε πλάσσει, ἀλλὰ οὐτε γράφει αὐτὸν οἷον τε, οὐτε γὰρ πεντήκοντα μόνον ἔχει κεφαλὰς κατὰ τὴν μυθολογίαν ὑδραν, δι' ἣν τῆ ἀπληρώ-

Corporum amorem ut qui acer quidem sit, verum piceciter extinguatur, ob eam causam pictores cum facibus, & pennis depingunt, quoniam nunc libidinem inflamat, nunc rursus ob saturitatem euolat. At pecuniarum amorem nemo vquam fingere, aut scribere ausus est. Cuius rei hæc fortasse causa est, quia ne amor quidem est, sed insaniabilis furor: aut hæc fortasse, quia nec fingi, nec describi potest. Neque enim quinquaginta duntaxat capita habet, ut fabulosa illa Hydra, per quæ ad inexplebilem ventrem cibos transmiserat, nec insaturabilis illius portenti instar afficitur: nec denique Bæiarei in modum, centum duntaxat manibus armatus est, quin ne pennas quidem habet. Satiari enim, atque expleri nequit. Quoniam itaque modo quispiam tale monstrum effingere, aut pingere queat, cum quo Scylla comparata fidem inuenisset, & si alioqui incredibilis? Verum quoniam oratio quouis colore expressior est, ac quavis cera ad effingendum mollior, quantum libebit cum delimitare conabor. Non quod id perfectè, atque absolue consequi possit, sed ut belluinam ipsius, & inamœnam effigiem ijs, qui eo capti sunt, inuenticia oratione proscindat. Mihi enim puero nusquam similis esse videtur, non enim amor, sed furor, verum foemina cuidam, nam hæc quoque amentia ipsius, atque improbitatis indicium sit, belluina foima prædita: ignemque spiranti, ac sexcentas viperas crinium loco in capite habenti perpetuò sibilantes, ac mortiferum venenum euomentes: sexcentas item manus unguibus abundantes, quorum opera alios lacerat, alios sagittis impetit, ab alijs pecunias exorquet, ac denique sexcenta ora, neque enim minatur duntaxat, aut calumnias sicut, verum etiam adulatur: ac seruilem in modum alloquitur, & peierat, turpisque questus causa innumeras excogitat occasiones. Quin oculos habet non ut naturæ consentaneum est, cernentes, aut quenquam verentes, non amicum, non fratrem, non cognatum, non benefactorem: verum asperum quoddam, & acre, atque crudele, & inhumanum, ignemque obtuentes. Neque enim rerum naturam perspicit, nec illud animaduertit, quod per se cum permulta mouerit, ad hostium manus pecu-

pecunias transfuderit, unde etiam innumeras ei, qui captus est, notas inmisit. Porro autem auresque adeo septas, & obturatas habet, ut nec supplices preces, nec gemitus, nec fletus, nec vituperationes audiat: tantum vero ab eo abest, ut pennas habeat, quae saturitatem designant, ut ne pedes quidem ipsi, vir vllus cordatus tribuere queat. Neque enim egredi, atque ab eo, qui captus est, secedere potest: verum munus in omnes immittentes ferro quouis, ac plumbo grauior, insidet, atque ita comparata est, ut omnia quidem accipiat, verum eorum, quae accipit multitudinem, somitis, atque incitamenti materiam habeat, rerumque acceptarum finem, capiendarum initium faciat: equis igitur accerrimo, & inexplebili furore, atque innumera peccata, & maledicta, & dedecora, & intemperantias, ac petulantias nobis constantem capiatur? equis animum inducat, tum in hac vita, tam miserè viuere: ut dies noctesque velut flagris quibusdam laceatur: nec requiem vllam, aut somnum sentiat, & hic suppliciorum, atque cruciatuum initium capiat? Quid autem initium dico? Hic enim eos, quos ceperit tyranno quouis acerbis torquet, & excruciat, in eos insultans, ac praecipuas partes attingens, ac ne tantillum interquiescere sinens, verum grauiorem ipsis poenam inferens, quam ijluant, qui ad metallam damnati sunt. Nam illis confecto opere, somno, ac quiete frui licet, his autem ea somni quoque portum, velut aggesta terra obstruens, noctu quoque saeva illa, & inhumana edicta proponit. Hos enim ad latrocinia mittit, illos ad caedes perpetrandas: ac ne debitum quidem mortuis munus veretur, quod etiam barbari, ac Dæmones honore prosequuntur: verum aduersus mortua corpora nefarias eorum, quos obstrictos tenet, manus armat. Noxium & sceleratum latrocinij genus excogitans, quamobrem omnia ipsius vitia mente volentes, nempe, quod belluina forma praedita est, atque tetra, & inamœna, quod impietas, inexplebilis, & oculis, auribusque capita, & crudelis, & execranda, & Deo iniusta, & implacabili, atque crudelis, neque enim blanditijs, atque obsequijs delimita aliquid remittit, verum tum potius effertur, cum maxime colitur: Nullum non lapidem moueamus, quo ab ea minime capiamur, facilius enim exit non capi, quam cum captus sis effugere, si autem nos capi conigerit, omnes aetuos contententes, diuinam operam implo-

remus, hac enim sublata, nemo à tali captiuitate abstrahi potest. Multis enim talis est hæc captiuitas, ut ab ea emergere, ac reuocari nequeant, questus quidem faciendi cupiditatem comprimamus, quæ autem collecta sunt, aut conferim, aut paulatim egentibus distribuamus, nam hæc demum sola ratio est, qua ab eiusmodi captiuitate reuocemur.

Nota.

Hæc luculenta pictura Auaritia ab adiunctis partium grauissimi viri penicillo expressa, in qua hæc obiter noto.

Ἐπιμὴν μὲν ὄντα. Et de eodem dixit Oppianus. Ἄσπιδος δὲ πυγὸς ὁ γρηναῖος ὀμοκλήρ.

Inspirasque ignis acutam vim.

Ἐν λαμπρῶν δὲ πύργοι. Hæc est eius pictura a pupa Græcos Satyrum, Alcaum, Antipatrum, Marcium, Crinagoram, Moschum, Marcianum, &c. quorum testimonia nihil hic attineat inferere.

μαρία ἀνήκεις. χρυσομαρία dixit D. Basil. φιλοκρίτα δὲ ἀσπιν Nonius in Ioannem.

Πεντήκοντα κεφαλῆς. Hoc commentum Pisandri Camerensis, inquit Scholiastes, Anihol. ad l. 4. qui Hydra multas ceruices finxit ad horrorem.

Ἐπιπέτω δ. α. 403.

Ὡς δὲ Σαύρας. Similiter M. Tullius Antonij insatiabilem avaritiam confert cum Charybdi. Quæ Charybdis tam vorax. Aristophanem sequutus, qui in equitibus dixit φάραγγα δὲ χάρυβιν ὀσπυγῆς, quamquam hic per metaphoram exiulit, quod ille veiat de orat. l. 2.

Σταλιτώων μαρτύρων. Σταλιτώων est diuulgare, & quasi in pilis, & columnis incisum omnibus proponere, qui mos Athenis fuit, ut testatur Demosthenes Philipp. 3. in columnis videlicet arcu eorum nomina inscribere, qui publica infamia notati essent. ἡσπίδωντο εἰς σάβην χαλκῶν γράφοντι εἰς ἀκρόπολιν.

ΑΡΘΜΙΟΣ.

Ὁ πονόκακτος ὁ Ζελεῖτης ἄτιμος ἔστω. Ex quo σταλιτώων δημοκλείων τι interpretatur Suidas, & confirmat D. Greg. οἱ υἱοὶ τοῦ σταλιτώου τῶν λέων τὸ σώματος. Quam, nam in bonam etiam partem usurpauit Philo de vita Moisis.

L. 2. 2. 1. 3.

... τὸ ἰσχυρὸν ἀναστρέφει, ἢ ἀναγράφον σκε-
διστῆται παρὰ τῷ θεῷ. Cuius gratus animus
immortali memoria celebratur, & velut scri-
ptis in columna literis, manet apud Deum.

Quo respexit Anonius, cum dixit in adhi-
one gratiarum, apud Gratianum Imperatorem.
Has ego literas tuas, si in omnibus pilis, atque
porticibus, vnde de plano legi possint instar
edicti pendere mandauero, nonne tot statuis
honorabor, quot fuerint paginae libellorum.

Μυρίας μιν ἔχουσ. Hac furiarum ἀνασκυθῶ,
quibus

Anguinea redimita caterua.

Frons expirans exprobat pectoris iras. Ca-
tullus.

Μυρίας δὲ χεῖρας διυξινόμεσας. Præclare ista
impacientem bellum exprimit, cui fœdissimi ven-

tris ingluuias, vnaque manus.

Οὐδ' ἀδύμεικος τίνα. Prosper lib. 2. de vita con-
tēplatiua. Vastat in nobis quicquid verccun-
diæ, & pudoris inuenerit.

Αὐτὸς δὲ τὸ αὐτὸν ὡς πρὸς γυνίνας. Nihil omnino
audit. auarus, dum ab eo aliquid petitur, aut si
audit, hanc unam vocem respondet, ut ait D.
Basilius. οὐκ ἔχω οὐδὲ τίνα.

Ανάουιν οὐκ ἔδωκε. Cyprianus nobil' epistola
Jussirat ille in conuiuio, bibit licet gemma: Et
cum epulis maicidum corpus tortus mollior, alio
sinu condiderit, vigilat in pluma.

Παντὸς τυράννου πικρότερον. Rectè ferreum e-
ius imperium Prosper nominat. O facinus inau-
ditum! Suauis Christi iugo contempto ferreū
cupiditaris imperium voluntaria mentium
inclinatione suscipimus.

RABIES, ET PHRENESIS.

Ex Philostr. in Hercule furente.

Descriptio LVIII.

Τὸ δὲ, ἀδελφίς μὲ αὐτῶν οὐδὲμία, ἀ-
ναβρίπτει ἢ τοῦ προσιόντος, καὶ συμπα-
θεῖ, πολὺ μὲν τῆ ἀφραδ διαπύων, μείδι-
σθαι ἢ βλοσυρῶν, καὶ ἔνον, καὶ τῆς ὀφθαλμοῖς ἀ-
τενίζων ἐς αὐτὰ ἀδρά. τὴν δὲ τῶ βλέματι
εὐνοίαν ἀπάγει, ὡς ἀδελφωσύνηται. βροχῶ-
ται δὲ καὶ ἡ φάρυγξ, καὶ ὁ αὐχὴν ἐμπιπταται, καὶ
ἀνοίδεσθαι περὶ αὐτὸ φλέβες διῖων ἐς τοὺς
κεφαλῆς ἀναρροῦ πάσα χορηγία τῆ νόσθ.

I Pse verò eorum, nihil omnino sentit, sed a-
deutes reiecit, ac proculcat, multam qui-
dem expuens spumam: truci, atque insolenti
risu cachinnans, defixisque in ea, quæ facit
respicens oculis: tum seuerus aspectu, quasi
delusis sensibus: guttur interius fremit,
cervix inflatur, intumescunt venæ,
per quas ad capitis vita-
liâ tota morbis vis
influit.

I. N. V. I. D. I. A.

Ex D. Basilio:

Descriptio LIX.

Οὐδὲς ἐστὶν δίδαγμα, δαιμόνων εὐρη-
μα, ἐχθρῶ ἐπιποροφῶ, ἀφραδὶν κολά-
σιος ἐμπαθῶν εὐσεβείας, ὁδὸς ἐπιγέ-
εναν, σέργητις βασιλείας, δῆλοι ἢ πῶς καὶ αὐτῶν
πρωτότω. τογχανόντων οἱ φρονόστες, ὁμο-
μα τῶτοις ἐχθρὸν καὶ ἀλαμπετες, παρὲν κατη-
φῆς, ὀφρὸς συμπεπιπταία.

Serpentis est documentum inuidia, diaboli
inuentum, inimici satio, punitionis artha-
bo, pietatis impedimentum, via ad gehenam,
regni priuatio, nam & ipso fatentur ore
hoc vitium inuidi, aspectus illis est
aridus, & obseurus, gena
subtristis, supercili-
um demis-
sum.